

Vježba 10: Problem ravnosti

I. Picek, Fizikalna kozmologija

2. svibanj 2011.

Promotrite rani svemir ispunjen ultrarelativističkom plazmom. Tada vrijedi

$$\begin{aligned}\rho &= 3p = \frac{\pi^2}{30} g_{eff}(T) T^4, \\ s &= \frac{2\pi^2}{45} g_{eff} T^3,\end{aligned}\tag{1}$$

gdje je $g_{eff}(T)$ efektivni broj stupnjeva slobode čestica koje su u termičkoj ravnoteži na temperaturi T , a s je gustoća entropije.

Zapišite Friedmannove jednadžbe tako da opisuju vremensku evoluciju temperature T u području gdje promjena temperature ne utječe na g_{eff} . Uz zahtjev da je ukupna entropija očuvana i uz pretpostavku da je sva entropija sadržana u fotonima nađite gornju granicu na veličinu $1 - \rho/\rho_{cr}$ u ranom svemiru, kada je temperatura $T \approx 10^{17}$ GeV i $g_{eff} \approx 100$. Stavite, radi pogodnosti u računu, $k = \pm 1$.